

το θέμα της εβδομάδας

Κείμενα: **Παύλος Δερμενιάκης**

Όλα τέλεια;

Η πρόσφατη μαζική έξοδος από τα σπίτια μας λόγω του εορτασμού του Πάσχα, και κυρίως η διαφυγή από τα μεγάλα αστικά κέντρα προς την επαρχία, ερμηνεύτηκε ποικιλότροπα. Πράγματι, με βάση τα στοιχεία που έχουν δημοσιοποιηθεί, η φετινή πασχαλινή έξοδος ήταν ίσως η μεγαλύτερη της τελευταίας πενταετίας, παρά την αυξημένη τιμή των καυσίμων και τη γενικότερη ακρίβεια. Με αφορμή λοιπόν αυτήν την εικόνα μαζικής κίνησης σε επίπεδο κοινωνίας η κυβερνητική πλευρά, με όλες τις εκφράσεις της (από τον φιλοκυβερνητικό τύπο, που σήκωσε πολύ το θέμα, μέχρι τα troll των ιντερνετικών κοινωνικών δικτύων, που το έφτασαν στα άκρα), προσπάθησε να δώσει μια εικόνα ανάταξης. Κατ' αυτούς, η μαζική έξοδος δείχνει ότι όλα πάνε καλά και ότι ο κόσμος κάθε άλλο παρά είναι σε απόγνωση. Οι επιδοτήσεις και οι εκπώσεις έχουν λύσει το πρόβλημα! Ιδού και η πιο χυδαία διατύπωση αυτής της άποψης από τα κυβερνητικά troll: «Όταν υπάρχει πείνα σ' ένα κράτος, υπάρχουν ουρές χιλιόμετρων στα σουσύκια... όχι στα διόδια». Είναι έτσι τα πράγματα; Κι αν όχι, πώς εξηγείται η μαζική πασχαλιάτικη κινητικότητα;

Η πασχαλιάτικη έξοδος ως... αμαρτία

**Πολλοί άνθρωποι αναζήτησαν μια ανάσα εγκαταλείποντας τις πόλεις
Η κυβερνητική προπαγάνδα «όπλισε» και ζητά τα ρέστα**

Πραγματικά αυτό το Πάσχα, μετά τα δύο προηγούμενα που τα πέρασε έγκλειστος, ο κόσμος βγήκε από τα σπίτια του. Και πολλοί εγκατέλειψαν τα αστικά κέντρα, κατευθυνόμενοι στα χωριά τους και γενικότερα στην επαρχία. Ο κόσμος πήγε στις εκκλησίες, πήγε σε κοινωνικές συναντήσεις, αναζωογόνησε μετά από πολύ καιρό την ύπαιθρο. Αισθάνθηκε την ανάγκη να κάνει κάτι, να κινηθεί, και το έπραξε με τρόπο που προξένησε «θόρυβο». Η κίνηση αυτή δεν σημαίνει όμως ούτε ότι τελείωσαν τα προβλήματα και ότι ο λαός είναι... αισιόδοξος για το μέλλον, ούτε ότι έχει ξεχάσει την από πάσης απόψεως ασφυκτική κατάσταση που βιώνει καθημερινά, ούτε ότι ξαφνικά έγινε «αναίσθητος» και το έριξε έξω. Η μαζική «έξοδος» ήταν μήνυμα με πολλούς αποδέκτες. Δείχνει ότι οι πλατιές λαϊκές μάζες, αυτές που έχουν δοκιμαστεί και υποφέρει με όλα όσα έχουν συμβεί κυρίως τα τελευταία δύο χρόνια (πανδημία-ακρίβεια), αφού έχουν φτάσει πλέον σε μια κατάσταση ασφυξίας κοινωνικά και οικονομικά, αισθάνθηκαν την ανάγκη να αναπνεύσουν λίγο αέρα. Η φετινή πασχαλιάτικη έξοδος ήταν για πολλούς ανθρώπους μια προσπάθεια να βγάλουν το κεφάλι έξω από το νερό και να γεμίσουν τους πνεύμονες οξυγόνο

για τις βαθιές βουτιές που ξέρουν ότι έρχονται...

Έξοδος από την πολλαπλή απομόνωση

Μας έπιασε άραγε ως κοινωνία ξαφνικά η θρησκευτική κατάνυξη ή και θρησκοληψία και γεμίσαμε τις εκκλησίες; Μάλλον όχι. Η απάντηση πρέπει να αναζητηθεί στο ότι μας έλειπε εδώ και δύο χρόνια, με την αλλοπρόσβαση «διαχείριση» της πανδημίας από την κυβέρνηση, η κοινωνική επαφή. Το Πάσχα με τις διαδικασίες του, στις οποίες κυρίαρχη θέση έχει το θρησκευτικό στοιχείο, έδωσε την ευκαιρία να επιδιώξει ο κόσμος την έξοδό του από την πολλαπλή απομόνωση. Έτσι ήταν φυσικό να γεμίσουν «ξαφνικά» οι εκκλησίες, με αποκορύφωμα τον Επιτάφιο και την Ανάσταση. Οι πλατιές λαϊκές μάζες έβαλαν στην μπάντα τις αναλύσεις για το πόσο μεγαλύτερο ήταν το κόστος της εξόδου και δήλωσαν παρούσες στη ζωή, στη διαδικασία της άνοιξης και ό,τι αυτή συμβολίζει. Έστειλαν πολλαπλά μηνύματα ενάντια στον εγκλεισμό, την κοινωνική απομόνωση, την καταστολή της συνείδησης με το φόβο. Αναζήτησαν ελευθερία, κοινωνική επαφή, αψηφώντας έστω προσωρινά την ακρίβεια και τον κίνδυνο της

πανδημίας.

Η έξοδος δεν σημαίνει ούτε ότι διακινείται η πολιτική της κυβέρνησης, ούτε βέβαια ότι ο κόσμος ποντάρει στην αντιπολίτευση, που δηλώνει έτοιμη να «βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά». Ο λαός απλά έκλεισε την τηλεόραση, και μαζί της τα φερέφωνα του πολιτικού συστήματος, και βγήκε έξω αναζητώντας τον δρόμο της κοινωνικοποίησης στις νέες συνθήκες με βάση παραδοσιακές διαδικασίες και έθιμα. Τώρα οι κυβερνητικοί προσπαθούν να του καλλιεργήσουν τύψεις γι' αυτό, καλώντας προκαταβολικά τους «ενόχους» να μην διαμαρτυρηθούν για όσα ακολουθήσουν!

Η επόμενη μέρα μετά τη μεγάλη έξοδο

Διότι η έξοδος συντελέστηκε, αλλά τα προβλήματα παραμένουν, και νέα, πιο δύσκολα, είναι μπροστά. Ταυτόχρονα οι λαϊκές αντοχές, όσον αφορά τη δυνατότητα αντιμετώπισής τους σε προσωπικό/οικογενειακό επίπεδο, είναι όλο και μικρότερες, παρά την πασχαλιάτικη ανάσα: το λαϊκό εισόδημα ροκανίζεται συστηματικά από την ακρίβεια. Μια πρώτη καταγραφή της δύσκολης οικονομικής κατάστασης είχαμε ήδη στην περίοδο του Πάσχα,

Η φετινή πασχαλιάτικη έξοδος ήταν για πολλούς ανθρώπους μια προσπάθεια να βγάλουν το κεφάλι έξω από το νερό και να γεμίσουν τους πνεύμονες οξυγόνο για τις βαθιές βουτιές που ξέρουν ότι έρχονται...

παρά τη μεγάλη έξοδο: η κίνηση στα καταστήματα και γενικότερα η γιορτινή κατανάλωση ήταν κατώτερη από τα προηγούμενα έτη, αφού «τα χρήματα των εργαζόμενων εξαντλούνται στο σούπερ μάρκετ και στους λογαριασμούς ενέργειας» και «δεν υπάρχει διαθέσιμο εισόδημα για τα λοιπά». Συνεπώς ο λαός βγήκε έξω, ξόδεψε κάτι παραπάνω για τη μετακίνησή του, και αυτό το ρεφάρει κόβοντας κάποιες άλλες δαπάνες. Σταδιακά μπαίνουμε στην περίοδο του καλοκαιριού και τη συνυφασμένη με αυτήν τουριστική περίοδο, που αποτελεί βασικό κινητήριο μοχλό της ελληνικής οικονομίας. Οι προσδοκίες για αύξηση της τουριστικής κίνησης προς την Ελλάδα είναι η μία όψη του νομίσματος. Η άλλη καταγράφει απώλειες από τον τουρισμό που τα προηγούμενα χρόνια προερχόταν από την Ουκρανία και τη Ρωσία: αυτό θα έχει σημαντικό κόστος ιδίως στη Βόρεια Ελλάδα. Επίσης δεν έχουν ακόμα εκτιμηθεί οι επιπτώσεις από την άνοδο των τιμών, τόσο στις χώρες από τις οποίες αναμένεται να έρθουν οι τουρίστες (δηλαδή την επίδραση της ακρίβειας στο διαθέσιμο ποσό προς τουριστική δαπάνη), όσο και στην Ελλάδα (αύξηση κόστους του τουριστικού προϊόντος)...